

# gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

**V Ljubljani 28. februarja 1883.**

**Obseg:** Kako je ravnati, da se priredé krave, katere dajejo veliko mleka? — Kmetijska družba kranjska in njen glavni odbor. (Dalje.) — Da krave ne zvržejo. — Muhe pregnati. — Prijateljem sadjereje! — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja. (Dal.) — Govor grofa Belcredija o premembi šolske postave v gospóski zbornici na Dunaji. — Spomini na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881. (Dalje) — Trdna vera v coprnice. — Kratkočasnica. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Noviĉar.

## Gospodarske stvari.

### Kako je ravnati, da se priredé krave, katere dajejo veliko mleka?

Znan in pri vseh okoliščinah resniĉen je pregovor: „krava pri gobcu molze“, to je: tudi najboljša krava le tedaj molze, ako ima in dokler ima dosti in prave postrežbe v piĉi. Enako res je pa tudi to, da pri slabomleĉni kravi najboljša piĉa ali krma niĉ ne pomaga, žival se, ako je sicer zdrava, bolj opita, pa mleko se ne pomnoži. Varovati se pa mora ĉlovek prehitre sodbe, ker znano je, da se mršavo in zanikrno živinĉe, ako pride v roke dobrega gospodarja, kmalu popravi in postane najboljša krava; nasprotno pa sloveĉe dobre krave pridejo zaĉasno ob vse mleko, ako se jim pripeti kaj nenavadnega, posebno po daljši teŹavni poti, pa dobre lastnosti se povrnejo, kedar je žival zopet v redu.

Živinorejci, posebno oni, kateri mleko prodajajo, delajo gledé mleĉnih krav vsak svoje skušnje, po katerih se ravnaajo v vsem, pa z namenom, v svojem hlevu imeti kolikor moĉ bogato-mleĉne krave.

Anglešk živinorejec, ki ima veĉ krav samo ĉistega Shortornskega plemena, priporoĉa iz svoje skušnje sledeĉe, v naravi vtemeljeno ravnanje:

1. Za pleme posluŹevati se samo takega bika, kateri je prirejen od bogato-mleĉne krave, in ki je skušeno dober za pleme;

2. rediti samo one telice, katere so prirejene od krav po skušnji bogato-mleĉnih;

3. telet ne spuščati h kravi, da bi sesala, temveĉ jih skrbno veĉ tednov, pa zmerno, napajati s frišnogorkim mlekom, dalje pa še s posnetim mlekom. Kako se ima tele pozneje krmiti, mora iz skušnje znati vsak živinorejec, potrebno je nekaj dobre paše in nekaj lannenega prešanja.

4. Za pleme namenjeno tele se ne sme nikdar spitati, temveĉ le, kar se sploh razume, pri dobrem mesu drŹati. Pri taki dobri zdravi krmi je poglavitno ali dobra paša ali trava, in dobro seno in kos soli, katero živinĉe more lizati po potrebi. Velika napaka pri reji mleĉnih krav bila bi v tem, ako bi živinorejec živino pripravljaj za javno razstavo, posebno z namenom na darilo. To redno zapelje gospodarja, da lepoto ži-

vine skuša povzdigniti s pitanjem, in velika napaka pri razstavah in delenji daril za plemensko živino je ta, da se koliĉkaj ozira, ali da se sploh k razstavi dopusti tudi pitana živina. Plemenska živina se nikdar ne sme mešati ali primerjati s pitano.

5. Koneĉno svetuje omenjeni živinorejec, vsako tako plemensko kravo, katera po drugem teletu ne pokaŹe bogastva na mleku, brezozirno odpraviti.

### Kmetijska družba kranjska in njen glavni odbor.

(Dalje.)

Glavnemu odboru prištevalo se je tudi v greh ali pa se je navajalo tudi v podporo potrebe lastnega kmetijskega lista to, da so „Naznanila“ kmetijske družbe za niĉ ali vsaj brez koristi.

Ako se to oĉitanje hoĉe soditi nepristransko, treba je pred vsem pregledati dotiĉna „Naznanila“ sama in iz pregleda še le se bo pokazalo, ali je obsodba opraviĉena ali kriva. Iz tega, kar so „Naznanila“ priobĉila, se bode tudi dalo soditi, ali morejo druŹbenikom kaj koristiti ali niĉ. Dejanska korist se ve da je odvisna od tega, ali se „Naznanila“ tudi berejo ali ne, ker o tem se nihĉe ne bode priĉkal, da knjige samo v omari spravljene, na polici zloŹene ali na mizi razloŹene ne morejo nikomur koristiti; knjige in ĉasnike je treba brati, in le onemu, kateri vé, kaj je v knjigah in ĉasnikih, pristaja tudi po okoliščinah sodba o dotiĉnih spisih.

Poglejmo si tedaj malo „Naznanila“.

1. zvezek „Naznanil“ leta 1869. obsega na 120 stranéh:

I. Navadno sporoĉilo odborovo o svojem delovanji, potem raĉun preteklega in proraĉun prihodnjega leta.

II. V sporoĉilu glavnega odbora nahajamo:

- poroĉilo o novi vredbi druŹbenih podruŹnic;
- poroĉilo o denarni drŹavni podpori;
- poroĉilo o kmetijskem shodu na Dunaji;
- predloge zastran kmetijskih popotnih zborov;
- o kmetijskih in gozdarskih šolah;
- o okrajnih logarjih za Kranjsko;